

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 395/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júna 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Rastislavova 68, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Blyšťan, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 1199/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 140/2012 a jeho uznesením z 11. septembra 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 ECdo 49/2013 a jeho uznesením z 24. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. septembra 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 1199/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012, postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 140/2012 a jeho uznesením z 11. septembra 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 ECdo 49/2013 a jeho uznesením z 24. mája 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti poisťovníctva a 30. októbra 2007 uzatvorila s L. K. (ďalej len „povinná“) poisťnú zmluvu č. ..., na základe ktorej sa povinná zaviazala platiť dohodnuté poistné. Keďže povinná konala v rozpore so zmluvou, sťažovateľka sa v súlade s uzavretou rozhodcovskou doložkou obrátila na Arbitrážny súd Košice, ktorý rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 2 C/1409/2009 z 8. marca 2010 zaviazal povinnú na zaplatenie dlžnej sumy na poistnom v sume 23,10 € s príslušenstvom. Keďže povinná neplnila na základe rozhodcovského rozsudku, sťažovateľka podala návrh na vykonanie exekúcie. Po tom, ako súdny exekútor požiadal o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, okresný súd (vyšší súdny úradník) listom z 29. júla 2011 vyzval súdneho exekútora na doplnenie návrhu na začatie exekúcie. Súdny exekútor zaslal okresnému súdu poisťnú zmluvu vrátane všeobecných poistných podmienok. Na základe takto zhromaždených dôkazov okresný súd rozhodol bez účasti

sťažovateľky a bez nariadenia pojednávania uznesením sp. zn. 20 Er/1199/2011 z 29. februára 2012 tak, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd nevykonal prieskum spisových podkladov, ktoré vydaniu exekučného titulu predchádzali, ale vlastnou cestou od súdneho exekútora zabezpečil listinné dôkazy, ktoré slúžili ako podklad a boli podstatné pre jeho rozhodnutie. Okresný súd teda nevychádzal z obsahu rozhodcovského spisu, ale nanovo konštruoval skutkový stav a k listinám, ktoré súd zhromaždil, sa sťažovateľka nemala možnosť procesne správnym spôsobom vyjadriť. Sťažovateľke bolo upreté jej právo na vyjadrenie sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, ako aj k ich obsahu. Okresný ako exekučný súd za pomoci ním vyžiadaných listinných dôkazov vykonal kontrolu postupu rozhodcovského súdu a dospel k úplne opačným právnym záverom.

Sťažovateľka v ďalšom tvrdí, že najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že vo fáze exekučného konania, v ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom, sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie [ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až §124 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)]— postačujúce totiž je, ak sú rozhodujúce skutočnosti osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín.

Rozhodnutie najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky v tomto smere arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože tento jeho záver nie je nijako odôvodnený. Sťažovateľka tvrdí, že *„Nie je zrejmé, z čoho Najvyšší súd vychádzal, keď uviedol, že exekučný súd vo fáze vydania poverenia na vykonanie exekúcie nevykonáva dokazovanie resp. z akého dôvodu tento postup má byť vylúčený z pravidiel dokazovania. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia spočíva aj v tom, že Najvyšší súd nevymedzil hranice dokazovania, teda nevymedzil, čo sa v súlade s jeho právnym názorom má považovať za dokazovanie a aký postup súdu už dokazovaním nie je.“*

Sťažovateľka pri svojej argumentácii poukázala aj na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013, ktorý podľa jej názoru v obdobnej veci rozhodol, že najvyšší súd porušil jej základné práva zaručené v čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka ďalej svoju argumentáciu doplnila poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20 Cdo 1020/99 (R ČR č. 25/2002) a rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 57/04.

Je presvedčená, že *„Ak... exekučný súd vykonáva vlastné dokazovanie..., požiadavka umožniť účastníkom exekučného konania uplatniť ich procesné oprávnenia podľa § 122 a nasl. O. s. p. je plne v súlade s právom na spravodlivý proces.“*

Ako ďalej uvádza, *„Proti postupu a záverom Okresného súdu Košice I sa sťažovateľ bránil odvolaním a neskôr aj dovolaním. Vyššie súdy sa v podstate úplne stotožnili s postupom a závermi prvostupňového súdu. Porušenie ústavných práv sťažovateľa nebolo v postupe vyšších všeobecných súdov odstránené.“*

Najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutia nižších súdov nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné. S týmto záverom najvyššieho súdu sa však sťažovateľka nestotožnila.

Všeobecné súdy tiež konštatovali, že rozhodcovská doložka uzavretá medzi sťažovateľkou a povinnou je neprijateľnou podmienkou, avšak k tomuto záveru došli bez toho, aby preskúmali individuálnosť jej dojednaní.

Sťažovateľka zastáva názor, že v jej prípade „sa exekučné súdy od tradičného prieskumného konania odklonili. Nepreskúmavali rozhodcovský spis, ale vykonali vlastné dokazovanie. Exekučný titul preskúmali vecne aj právne a dospeli k opačnému právnemu názoru ako rozhodcovský súd. Kým v rozhodcovskom konaní sa mohli obaja účastníci

k návrhom na dôkazy a k výsledkom dokazovania vyjadriť, v exekučnom konaní to účastníkom umožnené nebolo...

Exekučné súdy mali správne vykonať riadne dokazovanie na pojednávaní podľa klasických procesných pravidiel (§ 122 a nasl. O. s. p.), a to za účasti oboch účastníkov a na pojednávaní.“

Podľa sťažovateľky jej bolo odňaté právo argumentovať a dokazovať špecifikum jej prípadu opierajúce sa o devätnáste odôvodnenie smernice č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), ktoré stanovuje výnimku, pokiaľ ide o poisťné zmluvy. Všeobecné súdy svojím postupom mali porušiť príkaz vykladať vnútroštátne zákonodarstvo v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, tým, že pri svojom rozhodovaní postupovali v rozpore so zámerom smernice vyjadreným v jej „devätnástom odôvodnení“. Všeobecné súdy, ako to uvádza sťažovateľka, postupovali bez toho, že by v okolnostiach prípadu zohľadnili hraničné kritériá stanovené devätnástym odôvodnením smernice, ktoré spod vecného rozsahu smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vynímajú zmluvné podmienky v poisťných zmluvách.

Sťažovateľka všeobecným súdom vytyka, že svojím postupom neumožnili jej ako účastníkovi súdneho konania uviesť konkrétne právne argumenty opierajúce sa o daný právny stav.

Je presvedčená, že postupom nesúladným so základným právom na súdnu ochranu a s ľudským právom na spravodlivý proces jej upreli všeobecné súdy právo na výkon vykonateľného exekučného titulu. Podstatou ich postoja bola údajná aplikácia právnych noriem zameraných na ochranu spotrebiteľa, pričom formou tejto aplikácie došlo k jednostrannému a neproporcionálnemu prikloneniu sa k princípu zvýšenej ochrany spotrebiteľa úplne na úkor princípu právnej istoty a na úkor princípu poskytnutia súdnej ochrany vykonateľnému súdnemu rozhodnutiu.

Prístup súdov je k prípadu sťažovateľky povrchný v tom, že súdny prieskum skončil predčasne v bode, v ktorom všeobecné sudy ustálili, že sťažovateľka uzatvára spotrebiteľské zmluvy. Namiesto toho mali povinnosť poisťnú zmluvu ako v určitom zmysle výnimočnú spotrebiteľskú zmluvu preskúmať z odlišných a ďalších hľadísk.

Sťažovateľka je presvedčená, že ak všeobecné sudy aplikovali vnútroštátne normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, ktorých východiskom je smernica, boli povinné interpretovať a aplikovať právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na zámer smernice obsiahnutý v jej 19 odôvodnení, ktorý sa poisťných zmlúv vyslovene dotýka. Namiesto toho sudy postupovali svojvoľne a mechanicky bez toho, aby zohľadnili odlišnosti prípadu a skutočný zámer smernice, resp. výsledok smernicou explicitne sledovaný, ktorý je jasne formulovaný v jej 19 odôvodnení a ktorý je pre členský štát záväzný. Exekučné sudy prijali svoje právne závery bez toho, aby preskúmali, či dotknutá zmluvná podmienka v poisťnej zmluve sťažovateľky nepodlieha výnimke uvedenej v smernici. V tomto bode ide zjavne o interpretačnú ľubovôľu všeobecných súdov.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na verejné prerokovanie veci v jeho neprítomnosti (správne má byť „v jeho prítomnosti“, pozn.) podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. 5. 2013 sp. zn. 2 ECdo/49/2013, Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. 3. 2012 (správne má byť „11. 9. 2012“, pozn.) sp. zn. 16 CoE/140/2012 a... Okresného súdu Košice I zo dňa 29. 2. 2012, sp. zn. 20 Er/1199/2011 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. 5. 2013 sp. zn. 2 ECdo/49/2013, Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. 3. 2012 sp. zn. 16 CoE/140/2012

a Okresného súdu Košice I zo dňa 29. 2. 2012, sp. zn. 20 Er/1199/2011 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,16 €, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., konajúcej JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom, do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Najvyšší súd Slovenskej republiky platbu vykoná na číslo účtu, ktorý Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., konajúca JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom, uvedie.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na prerokovanie vecí v jej prítomnosti zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 1199/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 140/2012 a jeho uznesením z 11. septembra 2012 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 ECdo 49/2013 a jeho uznesením z 24. mája 2013.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

K námietkam sťažovateľky o porušení jej práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 1199/2011 a jeho uznesením z 29. februára 2012

Pri prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a rozhodnutia okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský (druhostupňový) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09).

K námietkam sťažovateľky o porušení jej práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 140/2012 a jeho uznesením z 11. septembra 2012

V tejto časti odôvodnenia ústavný súd uvádza, že lehotu na podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu považoval za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, IV. ÚS 58/2011).

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou

ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 222/2012).

V zmysle uvedeného preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľky uplatnených vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu.

Sťažovateľka krajskému súdu predovšetkým vytýka, že napriek v odvolaní namietanému porušeniu jej práv okresným súdom spočívajúceho v nenariadení pojednávania pri prieskume žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu (a s tým nemožnosti vyjadriť sa k vykonávanému „dokazovaniu“), odvolací súd toto pochybenie nenapravil. V ďalšom sťažovateľka odvolaciemu súdu vyčíta nedôslednosť a nesprávnosť vykonaného dokazovania a že k záveru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky dospel (rovnako ako okresný súd) bez toho, aby preskúmal individuálnosť jej dojednaní.

Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 16 CoE 140/2012-97 z 11. septembra 2012, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 20 Er 1199/2011-21 z 29. februára 2012 o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, okrem iného uviedol:

«Odvolací súd sa podľa § 219 ods. 2 O. s. p. stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na doplnenie jeho odôvodnenia a k odvolaniu oprávneného uvádza nasledovné:

K rozsahu oprávnenia exekučného súdu posudzovať materiálnu stránku právoplatnosti rozhodcovského rozsudku odvolací súd uvádza, že táto nie je bezvýnimčná, ale z vážnych, v zákone stanovených dôvodov z nej existujú výnimky. Práve takouto výnimkou je ustanovenie § 45 zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré obsahuje osobitný prieskumný inštitút, ktorým je prieskumná právomoc exekučného súdu... Uvedené ustanovenie umožňuje exekučnému súdu zastaviť exekučné konanie ohľadom nároku priznanému rozhodcovským rozsudkom, ak tento vykazuje niektorú z väd uvedených v § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. Podľa uvedeného ustanovenia je exekučný súd oprávnený posudzovať rozhodcovský rozsudok tak, ako keby právoplatný nebol a dáva mu právo posudzovať ho z hľadísk uvedených v § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. Zo znenia uvedeného ustanovenia vyplýva, že exekučný súd je oprávnený a povinný posudzovať, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom a ak súd prvého stupňa takto posudzoval podmienky na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, konal v medziach zákonnej úpravy... Zákonná úprava teda dáva exekučnému súdu právo a povinnosť preveriť a vecne posúdiť rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska, či plnenie uložené vo výrokovej časti rozsudku je dovolené a nie je v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené exekučný súd posudzuje ako predbežnú otázku predtým, než vydá poverenie súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie...

... súd prvého stupňa... dospel k záveru, že rozhodcovská doložka tak, ako bola dohodnutá, nie je platná, a preto nemôže byť platný a v súlade so zákonom ani rozsudok vydaný rozhodcovským súdom na jej základe. Odvolací súd má za to, že ak rozhodcovská doložka nie je platne dohodnutá, je neplatnou nielen ako dôsledok neprijateľnej podmienky podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, ale aj pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

... súd prvého stupňa v napadnutom uznesení dostatočne odôvodnil záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská doložka je uvedená vo Všeobecných poisťných podmienkach, ktoré boli prehlásené za súčasť poisťnej zmluvy a ich súčasťou je aj časť označená ako „Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007“, ktoré sú taktiež vypracované na predtlačenom formulári a sú podpísané oprávneným aj povinnou...

... Odvolací súd má za to, že takto uvedenú rozhodcovskú doložku nemožno považovať za individuálne dohodnutú. Vyplýva z nej, že okrem toho, že sa povinný vzdáva práva na prejednanie sporu pred všeobecným súdom, spôsob, ako bude vytvorený rozhodcovský súd, je výlučne na vôli oprávneného, pričom bola daná aj možnosť, že rozhodcovský súd si zriadi sám oprávnený... Za individuálne dohodnutie rozhodcovskej doložky nemožno považovať ani podpis povinnej pod Osobitnými zmluvnými dojednaniami, pretože tieto tvoria taktiež súčasť predtlačенých Všeobecných poistných podmienok a nie je nimi odstránené nerovnovážne postavenie zmluvných strán, ktoré spočíva v odopretí možnosti povinného brániť svoje práva pred všeobecným súdom, v povinnosti platiť poplatky, ktoré by povinného nezaťažovali v konaní pred všeobecným súdom, pričom oprávnený takú povinnosť nemal... a v nemožnosti povinného zúčastniť sa na výbere rozhodcovského súdu a praktickej nemožnosti povinného oboznámiť sa s vnútornými predpismi tohto súdu...

Odvolací súd má za to, že dojednanie rozhodcovskej doložky spôsobom, že táto nie je individuálne vyjednaná, ale je uvedená iba vo Všeobecných poistných podmienkach a povinný mal možnosť zmluvu s týmito podmienkami iba prijať alebo ju odmietnuť, že o tom, že spor bude riešený výlučne v rozhodcovskom konaní pred súdom, ktorý bude určený výlučne oprávneným za povinnosti povinného platiť poplatky, ktoré by pri konaní pred všeobecným súdom nemal povinnosť platiť a za situácie, keď mu neboli známe ani vnútorné predpisy tohto súdu, je potrebné považovať za konanie, v ktorom poskytovateľ poistenia, ktorý má k dispozícii odborný aparát, zneužil svoje „silnejšie“ postavenie a spotrebiteľovi ako „slabšej“ strane vnútil pre neho nevýhodné podmienky, a teda za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, dôsledkom čoho je podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútna neplatnosť znenia rozhodcovskej doložky uvedeného vo Všeobecných poistných podmienkach.

K odvolacej námietke oprávneného, že súd zdanlivo na účely podľa § 45 zákona č. 244/2002 Z. z. dokazoval a pojednávanie nenariadil, odvolací súd uvádza, že v tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie podľa § 122 až 124 O. s .p., ale iba sa oboznamuje s dokladmi predloženými oprávneným, resp. súdnym exekútorom k žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a v danom prípade sa navyše jednalo o doklady, ktoré boli

predložené samotným oprávneným, a teda mu boli známe a nebolo potrebné ho s nimi oboznámiť a ani na ich oboznámenie nariadiť pojednávanie.

Pokiaľ ide o doplnenie odvolania, odvolací súd uvádza, že podľa § 205 ods. 3 O. s. p., rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie, Keďže podanie oprávneného zo dňa 23. 04. 2012 ako doplnenie odvolania bolo podané po uplynutí odvolacej lehoty, odvolací súd, vzhľadom na uvedené ustanovenie, toto neposudzoval.»

Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, na otázky relevantné pre rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky boli druhostupňovým súdom dané presvedčivé odpovede. Vyjadril právny názor k oprávneniu exekučného súdu na posúdenie exekučného titulu. Takisto podrobne odôvodnil, prečo nepovažoval dojednanie rozhodcovskej doložky za individuálne vyjednanú a neopomenul ani otázku ne/súladu konania sťažovateľky s dobrými mravmi pri uzatváraní zmluvy s povinnou.

Z uvedeného vyplýva, že uzneseniu krajského súdu nemožno pripísať nedostatky, ktoré mu sťažovateľka vytýka (neodôvodnenosť, nepreskúmateľnosť a pod.). Rozhodnutie je odôvodnené, určité, logické, bez akýchkoľvek vnútorných rozporov. Spĺňa teda požiadavky, ktoré sú z hľadiska ústavnoprávnej ochrany základných práv a slobôd kladené na takéto rozhodnutie.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (obdobne I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012).

Ústavný súd pripomína, že do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08, III. ÚS 127/2012). Podľa ústavného súdu výklad právnych

noriam (v tomto prípade zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov a Občianskeho súdneho poriadku) a ich aplikáciu krajským súdom nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil/a sťažovateľ/ka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Pretože ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi označeným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 140/2012 a jeho uznesením z 11. septembra 2012 a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľka v konaní a rozhodnutí krajského súdu videla aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí v jej prítomnosti, aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, a to v súvislosti s vyhodnotením jej námietky týkajúcej sa nenariadenia pojednávania okresným súdom v exekučnom konaní. Pokiaľ bola sťažovateľka presvedčená o nesprávnom postupe a záveru krajského súdu v tomto smere, túto skutočnosť mala možnosť predostrieť najvyššiemu súdu, a to cestou mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, ktoré napokon proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 16 CoE 140/2012 z 11. septembra 2012 aj podala.

Ústavný súd poznamenáva, že napriek odmietnutiu dovolania sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu najvyšším súdom podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP ako smerujúceho proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, dovolací súd sa touto otázkou zaoberal (pozri ďalej odôvodnenie tohto rozhodnutia), a preto v tejto časti bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), a to vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“).

K námietkam sťažovateľky o porušení jej práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 ECdo 49/2013 a jeho uznesením z 24. mája 2013

Sťažovateľka vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu najvyššieho súdu namieta predovšetkým jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť, ako aj to, že najvyšší súd nenapravil pochybenia súdov nižších stupňov, o ktorých existencii bola sťažovateľka presvedčená.

Ústavný súd opäť pripomína, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, preto rovnako ako v prípade krajského súdu skúmal, či rozhodnutie najvyššieho súdu je z hľadiska ústavnoprávných princípov udržateľné.

Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 2 ECdo 49/2013 z 24. mája 2013 okrem iného uviedol:

«V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade

cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O. s. p.).

Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky vyššie uvedených uznesení, preto dovolanie oprávnenej podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p... Oprávnená v dovolaní namieta, že súdy jej v konaní odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p...

... tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti.

V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie...

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd... najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávnenej v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu upravenú v ustanoveniach § 120 až § 136 O. s. p.) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín a príloh. Vzhľadom na to sa toto oboznamovanie s obsahom listín, posudzovanie splnenia podmienok konania a tiež predpokladov, za ktorých možno vyhovieť žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávnenej a povinného. Táto námietka dovolateľky je vzhľadom na uvedené nedôvodná...

Vady podľa § 237 písm. f/ O. s. p. dovolací súd nezistil ani v súvislosti s postupom odvolacieho súdu pri preskúmaní napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa z hľadiska rozsahu a dôvodov odvolania. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napadnuté odvolaním napáda, a dôvody odvolania môže odvolateľ meniť, modifikovať a dopĺňať. Toto právo však môže využiť len do uplynutia lehoty na odvolanie. Podľa doslovného znenia § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

V danom prípade oprávnená podala proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolanie... 30. marca 2012... Z obsahu rozsiahleho podania vyplýva, že oprávnená napáda prvostupňové uznesenie v plnom rozsahu a žiada ho zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie z dôvodov existencie vád uvedených v § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a f/ O. s. p... Odvolací súd... preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu a zaoberal sa všetkými v ňom uvedenými dôvodmi. Pokiaľ oprávnená v podaní doručenom... súdu 23. apríla 2012, teda po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na odvolanie, uviedla špecifikáciu právnej argumentácie už uvedenej v podaní na č. l. 26, s týmto sa odvolací súd zaoberal. Pokiaľ v tomto podaní oprávnená uviedla aj ďalšie dôvody, teda rozšírila odvolacie dôvody, k týmto správne odvolací súd už nemohol prihliadnuť, pre zákonný rámec možnosti rozširovania dôvodov odvolania iba do plynutia lehoty na odvolanie.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal námietkou... či rozhodnutia súdov nižších stupňov sú dostatočne odôvodnené, preskúmateľné (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Po preskúmaní veci však dospel k záveru, že táto námietka... taktiež nie je dôvodná...

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol a odvolací súd dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil (aj so zreteľom na obsah odvolania oprávnenej). Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam...

Pokiaľ ide o námietku oprávnenej spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných... a hmotnoprávných... väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu vykonaného dokazovania.

Oprávnená v dovolaní ďalej tvrdila, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci... Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tohto tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Záverom dovolací súd pre úplnosť... uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

... možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie oprávnenej odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa uznesením odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.»

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že aj najvyšší súd sa v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku dôsledne zaoberal námietkami sťažovateľky, ktoré mu predniesla ako dôvody dovolania. Jasne a zreteľne uviedol, prečo rozhodnutia nižších stupňov konajúcich vo veci považoval za správne a vydané v súlade so zákonom. Dotkol sa v podstate všetkých relevantných namietaných okolností, a pritom nezistil nič, čo by odôvodňovalo potrebu jeho zásahu v uvedenej veci. Najvyšší súd uviedol, ktorými zákonnými ustanoveniami príslušného procesnoprávneho predpisu sa pri posudzovaní veci sťažovateľky spravoval a ako ich aplikoval. Jasne a zrozumiteľne ozrejmil, prečo považoval dovolanie sťažovateľky za také (poukazujúc na znenie § 239 ods. 1 a 2 OSP), ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný. Preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj z hľadiska prípadných nedostatkov predpokladaných ustanovením § 237 OSP, avšak s negatívnym výsledkom.

Sťažovateľka vytýka všeobecným súdom, že sa nezaoberali jej podstatným argumentom, ktorým bolo tvrdenie, že rozhodcovská doložka bola dohodnutá individuálne. V tomto však sťažovateľke nemožno dať za pravdu. Z citovanej časti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu jasne vyplýva, že všeobecné súdy sa tejto otázke venovali, a to podľa názoru ústavného súdu dostatočne. Krajský súd jednoznačne rozviedol, prečo nepovažoval rozhodcovskú doložku za individuálne dohodnutú (vzdanie sa práva povinného na prerokovanie sporu všeobecným súdom, spôsob vytvorenia rozhodcovského súdu bol výlučne na vôli oprávneného, t. j. sťažovateľky, osobitné zmluvné dojednania boli súčasťou predtlačených všeobecných podmienok, nerovnovážne postavenie zmluvných strán spočívajúce v odopretí možnosti povinného brániť svoje práva pred všeobecným súdom, povinnosť platiť poplatky, ktoré by povinného v konaní pred všeobecným súdom nezaťažovali a ktoré sťažovateľku nezaťažovali, nemožnosť povinného zúčastniť sa na výbere rozhodcovského súdu a praktickej nemožnosti povinného oboznámiť sa s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu, a pod.), a s týmto názorom sa najvyšší súd stotožnil. Práve krajským súdom uvedené skutkové okolnosti, ktoré mohli spôsobiť hrubý nepomer postavenia účastníkov zmluvného vzťahu, sú tými okolnosťami, ktoré podľa sťažovateľky v rozhodnutiach všeobecných súdov absentujú. V takomto zdôvodnení neprijateľnosti rozhodcovskej doložky najvyšší súd pochybenie nižších súdov nezistil.

Ak sťažovateľka polemizuje o správnosti týchto zistení, ústavný súd poznamenáva, že nemôže vstupovať do skutkových zistení všeobecných súdov. Nie je totiž skutkovým súdom a nemá oprávnenie vykonávať dokazovanie v tomto zmysle, avšak vychádzajúc zo svojej právomoci ústavný súd nezistil v rozhodnutí najvyššieho súdu svojvôľu, arbitrárnosť alebo jeho neodôvodnenosť.

Rovnako sťažovateľka aj v súvislosti s dovolacím konaním a rozhodnutím dovolacieho súdu namieta, že došlo k porušeniu jej práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti (čl. 48 ods. 2 ústavy) a že ak okresný súd nenariadil pojednávanie v jej veci, znemožnil jej vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, a toto pochybenie najvyšší súd v dovolacom konaní nenapravil.

Vo vzťahu k tomuto tvrdeniu ústavný súd poznamenáva, že všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07, III. ÚS 212/2011). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu.

Je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd pri poskytovaní ochrany základným právam alebo slobodám fyzickej alebo právnickej osoby (cestou individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy) prioritizuje materiálnu ochranu ústavnosti. V tomto prípade to znamená, že jeho úlohou je zistiť, či z materiálneho hľadiska došlo alebo nedošlo k zásahu do základného práva sťažovateľky na vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom (čl. 48 ods. 2 ústavy).

K nemožnosti vyjadrenia sa sťažovateľky (ale aj povinnej) „*k návrhom na dôkazy a k výsledkom dokazovania*“ v konaní pred exekučným (okresným) súdom ústavný súd konštatuje, že pri preskúmvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie [§ 44 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov] sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.

Toto stanovisko prijalo plénum ústavného súdu v konaní o zjednotení odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014 a vzhľadom na ustanovenie § 6 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je senát v ďalšom konaní viazaný týmto stanoviskom, ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné reagovať na argumentáciu sťažovateľky založenú na záveroch nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 499/2012-47 z 10. júla 2013.

Ústavný súd bez potreby bližšieho skúmania tvrdenia všeobecných súdov o nevykonávaní dokazovania v označenom štádiu exekučného konania zdôrazňuje, že sťažovateľka mala z pohľadu „materiálneho“ možnosť vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu zo strany okresného (exekučného) súdu, čo aj využila v rámci ňou podaného opravného prostriedku (odvolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Sťažovateľke teda nebolo právo „argumentovať a dokazovať“ odňaté, ako to ona tvrdí.

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesenia postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovanom prípade v konaní pred odvolacím súdom). Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom.

K argumentácii sťažovateľky postavenej na citácii rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20 Cdo 1020/99 (R ČR č. 25/2002), z ktorého sťažovateľka cituje: *„Pokiaľ súd výkonu rozhodnutia činí svoj záver o vykonateľnosti titulu iba z obsahu spisu, v ktorom bolo vykonávané rozhodnutie vydané, nejde o šetrenie postupom podľa § 122 a nasl. O. s. p. a neuplatní sa požiadavka, aby účastníci exekučného konania mohli byť prítomní pri vykonávaní šetrenia a aby sa pred rozhodnutím mohli vyjadriť ku výsledkom šetrenia...“*, ústavný súd uvádza, že táto závery najvyššieho súdu uvedené v napadnutom rozhodnutí z 24. mája 2013 nepopiera, ale práve naopak. Avšak dodatok, ktorý sťažovateľka k tomuto tvrdeniu Najvyššieho súdu Českej republiky uviedla, že *„Niet... dôvodu, ak exekučný súd iba preskúmava obsah spisu zo základného konania, v ktorom bol exekučný titul vydaný, ak nedôjde k opačným záverom ako orgán rozhodujúci v základnom nachádzacom konaní, aby konal podľa § 122 a nasl. O. s. p.“*, z tohto rozhodnutia nevyplýva, preto túto argumentáciu ústavný súd neprijal.

Pokiaľ ide o dôvodenie sťažovateľky poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 57/04, ústavný súd podotýka, že v tomto nešlo o vykonávacie konanie (ale o konanie o zaplatenie ceny vykonaného diela), ktoré už z dôvodu svojej podstaty nemožno považovať za analogické so základným konaním, a už vôbec nie, pokiaľ ide o rozsah prieskumu exekučného titulu exekučným súdom (§ 44 Exekučného poriadku), preto ústavný súd odmietol tvrdenie sťažovateľky, že ide o principiálnu podobnosť s jej aktuálnou vecou.

Vo vzťahu k tomu, že všeobecné súdy nezohľadnili kritéria stanovené *„devätnástym odôvodnením smernice“*, ktoré podľa presvedčenia sťažovateľky spad pod vecného rozsahu

smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vynímajú zmluvné podmienky v poisťných zmluvách, ústavný súd podotýka, že z 19 odôvodnenia smernice o nekalých podmienkach, podľa ktorého *„keďže na účely... smernice sa hodnotenie nekalého charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok...“*, jasne vyplýva, že len hlavný predmet zmluvy (v okolnostiach namietaného prípadu je hlavným predmetom poisťnej zmluvy poisťné krytie poskytnuté dodávateľom) a vzťah ceny a kvality tovaru alebo dodávanej služby sú vyňaté z posúdenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Navyše, aj tieto (hlavný predmet zmluvy a vzťah ceny a kvality dodávanej služby) môžu byť brané do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok (rozumej ostatných podmienok poisťnej zmluvy). Z citovaného odôvodnenia smernice o nekalých podmienkach však nevyplýva vyňatie poisťných zmlúv z vecného rozsahu smernice o nekalých podmienkach en bloc, a rovnako ani nemožnosť posúdenia nekalého charakteru podmienky zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor vyplývajúci z poisťnej zmluvy.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je podľa názoru ústavného súdu napadnutý postup najvyššieho súdu, ako aj jeho napadnuté uznesenie z ústavného hľadiska udržateľné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nemôže mať také účinky, ktoré by boli v okolnostiach posudzovanej veci nezlučiteľné s ústavou a dohovorom garantovaným základným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivé súdne konanie, ako aj základným právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi označeným postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 2 ECdo 49/2013 z 24. mája 2013 a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu, základného práva na prerokovanie veci sťažovateľky v jej prítomnosti a práva na spravodlivé súdne konanie absentuje akákoľvek príčinná súvislosť preto, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie základných práv sťažovateľky podľa ústavy ani práva podľa dohovoru, nerozhodoval o ďalších jej návrhoch z dôvodu, že tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a úspech v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2014